

Długołęka, dnia 01 marca 2024 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2023 WRAZ Z PRZEDSTAWIENIEM POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ

I. ZAŁOŻENIA REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 177), określa:

1. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
3. zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
4. zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
5. zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany jest w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gmina Długołęka w 2023 r. realizowała Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, który został przyjęty Uchwałą Nr XXV/292/20 Rady Gminy Długołęka z dnia 19 listopada 2020 r.

Adresatami programu były rodziny zamieszkujące na terenie gminy Długołęka:

1. doświadczające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym dotknięte przemocą, problemem uzależnień, ubóstwem, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
2. kobiety w ciąży i ich rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych, rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną

- chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
3. rodziny, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską, zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny,
 4. przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz rodzin i dzieci.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodzin realizowanego w gminie Długołęka było wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

Zadania z zakresu wspierania rodziny w gminie Długołęka realizowane były przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce.

W 2023 roku wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce podejmował działania, których celem było zapewnienie wsparcia i pomocy w szczególności poprzez:

1. Prowadzenie analizy rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;
3. Rozwijanie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
4. Działania mające na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz pomoc w rozwiązywaniu już istniejących;
5. Działania reintegracyjne mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej;
6. Koordynację działań pomocowych dla kobiet w ciąży i ich rodzin.

II. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Analiza rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie

W roku 2023 działania związane z realizacją powyższego celu prowadzone były poprzez pracę socjalną i pracę z rodziną prowadzoną przez asystentów rodziny przy współpracy z przedstawicielami działającymi na rzecz rodziny, w konsultacji ze specjalistami, w celu określenia czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny. Rozpoznawano trudności w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz dokonywano oceny sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym oraz rówieśniczym.

Tabela 1. Analiza środowisk rodzinnych w latach 2021, 2022, 2023

| Analiza środowisk rodzinnych | 2021 r. | | 2022 r. | | 2023 r. | |
|---|---------------|-------------|---------------|-------------|---------------|-------------|
| | Liczba rodzin | Liczba osób | Liczba rodzin | Liczba osób | Liczba rodzin | Liczba osób |
| Liczba rodzin objęta pomocą społeczną | 155 | 260 | 172 | 305 | 190 | 312 |
| Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej (liczba osób) | 300 | 570 | 262 | 492 | 214 | 436 |
| Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny | 26 | 26 | 27 | 41 | 29 | 47 |
| Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny | 38 | 128 | 36 | 125 | 29 | 107 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2021, 2022, 2023

| Powody przyznania pomocy finansowej | 2021 r. | | 2022 r. | | 2023 r. | |
|--|---------------|-------------|---------------|-------------|---------------|-------------|
| | Liczba rodzin | Liczba osób | Liczba rodzin | Liczba osób | Liczba rodzin | Liczba osób |
| Ubóstwo | 72 | 123 | 59 | 92 | 67 | 93 |
| Sieroctwo | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Potrzeba ochrony macierzyństwa | 14 | 59 | 13 | 63 | 12 | 55 |
| w tym wielodzietność | 4 | 22 | 7 | 41 | 6 | 38 |
| Bezrobocie | 35 | 77 | 23 | 53 | 26 | 45 |
| Niepełnosprawność | 49 | 65 | 60 | 80 | 64 | 88 |
| Długotrwała lub ciężka choroba | 70 | 99 | 65 | 91 | 56 | 77 |
| Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych | 32 | 99 | 16 | 59 | 10 | 30 |
| Przemoc w rodzinie | 1 | 4 | 2 | 11 | 0 | 0 |
| Alkoholizm | 30 | 47 | 18 | 20 | 17 | 19 |
| Zdarzenia losowe | 5 | 11 | 4 | 13 | 12 | 25 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Zabezpieczanie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny realizowane było poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w ramach ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 3 Formy pomocy udzielanej w latach 2021, 2022, 2023

| Formy pomocy | 2021 r. | | 2022 r. | | 2023 r. | |
|----------------------------------|---------------|-------------|---------------|-------------|---------------|-------------|
| | Liczba rodzin | Liczba osób | Liczba rodzin | Liczba osób | Liczba rodzin | Liczba osób |
| Zasiłek stały | 31 | 33 | 25 | 27 | 30 | 32 |
| Zasiłek okresowy | 34 | 69 | 26 | 57 | 30 | 61 |
| Zasiłek celowy na zakup żywności | 70 | 150 | 68 | 148 | 79 | 152 |
| Inne zasiłki celowe | 94 | 188 | 103 | 198 | 122 | 225 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Zabezpieczanie podstawowych potrzeb żywieniowych dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji losowej oraz osób dorosłych odbywało się poprzez realizację zadań w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” oraz poprzez współpracę z Bankiem Żywności.

Tabela 4. Pomoc Państwa w zakresie dożywiania w latach 2021, 2022, 2023

| Formy pomocy | 2021 r. | 2022 r. | 2023 r. |
|---|---------|---------|---------|
| Liczba dzieci oraz uczniów | 10 | 17 | 18 |
| Liczba rodzin korzystających ze świadczeń | 6 | 10 | 13 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Tabela 5. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2021, 2022, 2023

| Program „Bank Żywności” | 2021 r. | 2022 r. | 2023 r. |
|--------------------------------|---------|---------|---------|
| Liczba osób objętych programem | 237 | 230 | 160 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

W ramach wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży realizowana była pomoc w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

Tabela 6. Stypendia szkolne dla uczniów w latach 2021, 2022, 2023

| Stypendia szkolne dla uczniów | 2021 r. | 2022 r. | 2023 r. |
|--|---------|---------|---------|
| Liczba przyznanych świadczeń | 11 | 20 | 21 |
| Liczba świadczeń w formie zasiłków szkolnych | 0 | 0 | 2 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

3. Rozwijanie funkcji opiekuńczo - wychowawczych

3.1. Asystent Rodziny

Asystent rodziny realizuje pracę z rodziną w jej miejscu zamieszkania. Asystent rodziny przydzielany jest na wniosek pracownika socjalnego lub w związku z Postanowieniem Sądu Rodzinnego o zobowiązaniu rodziny do współpracy z asystentem rodziny. Asystent rodziny nie może współpracować jednocześnie z więcej niż 15 rodzinami.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce w 2023 r. zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny w pełnym wymiarze godzin na umowę o pracę oraz jeden asystent na umowę zlecenie.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

1. Opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.
2. Opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
3. Udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych.
5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.
6. Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
7. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
8. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.
9. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.
10. Sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.

11. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
12. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny; współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

W roku 2023 wsparciem asystenta rodziny zostało objętych łącznie **29** rodzin, składały się one z **45** osób dorosłych oraz **62** dzieci. Wszystkie rodziny objęte wsparciem charakteryzowały się obniżonymi kompetencjami opiekuńczo – wychowawczymi, poza tym w większości tych rodzin występował problem przemocy, uzależnienia, demoralizacji, niskich umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawności intelektualnej.

Tabela 7. Charakterystyka pracy asystenta rodziny w latach 2021, 2022, 2023

| Charakterystyka pracy asystenta rodziny | 2021 r. | 2022 r. | 2023 r. |
|---|----------------|----------------|----------------|
| Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny | 38 | 36 | 29 |
| Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny | 10 | 9 | 8 |
| Liczba dzieci w rodzinach | 68 | 72 | 62 |
| Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym: | 14 | 15 | 8 |
| ze względu na osiągnięcie celów | 5 | 9 | 7 |
| ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę | 1 | 1 | 0 |
| ze względu na brak efektów | 2 | 1 | 1 |
| ze względu na zmianę metody pracy | 6 | 4 | 0 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece.

Tabela 8. Charakterystyka trudności występujących w rodzinach w latach 2021, 2022, 2023

| Charakterystyka trudności | 2021 r. | 2022 r. | 2023 r. |
|--|----------------|----------------|----------------|
| Trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym: | | | |
| Problemy wynikające z postawy rodziców: brak właściwych metod wychowawczych, brak wzorców, brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami dziecka i potrzebami rozwojowymi dziecka | 38 | 36 | 29 |
| Problemy wynikające z postawy dziecka: zachowania agresywne, negatywizm szkolny, przynależność do destrukcyjnych grup, uzależnienia, bunt nieadekwatny do wieku, konflikty z prawem | 9 | 8 | 10 |
| Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego | 11 | 10 | 10 |
| Przemoc w rodzinie | 12 | 11 | 10 |
| Nadużywanie alkoholu / uzależnienie | 13 | 10 | 7 |
| Bezrobocie bądź bierność zawodowa | 5 | 8 | 7 |
| Niepełnosprawność lub długotrwała choroba | 4 | 4 | 3 |
| Rodzina niepełna | 14 | 13 | 12 |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece.

3.2. Projekt socjalny „Rodzina to siła”

W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce realizował projekt socjalny „Rodzina to siła”. Działania projektu adresowane były do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z obniżonymi kompetencjami wychowawczymi, jak również do rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem uzależnienia oraz przemocy w rodzinie. Projekt został opracowany oraz prowadzony był przez asystentów rodziny zatrudnionych w tut. GOPS. Działaniami projektu objętych zostało 28 rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Długołęka. Zajęcia były realizowane w formie warsztatów oraz wycieczek edukacyjnych.

W ramach projektu w okresie od 04 sierpnia do 28 sierpnia odbyły się wakacje profilaktyczne, które obejmowały następujące działania:

- warsztaty psychoedukacyjne z podnoszenia kompetencji wychowawczych dla rodziców,
- cykl animacji dla rodziców oraz dzieci z elementami profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom psychicznym, fizycznym oraz behawioralnym,
- warsztaty z zakresu prowadzenia zdrowego stylu życia, dbania o własny wizerunek oraz zasad savoir –vivre.

W dniach 24-26 listopada 2023 r. odbył się wyjazd integracyjno - edukacyjny dla rodzin z dziećmi. Wyjazd miał na celu integrację rodzin, pogłębianie relacji rodzinnych, diagnozę potrzeb rodzin w kontekście współpracy z asystentem rodziny oraz poprawę komunikacji między członkami rodziny. Wyjazd został zorganizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Projekt socjalny „Rodzina to siła” został sfinansowany ze środków budżetu gminy – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Długołęce, przeznaczonych na profilaktykę oraz realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom.

3.3. Poradnictwo psychologiczne i prawne

- Poradnictwo psychologiczne i prawne w ramach projektu socjalnego #POWIEDZKOMUŚ, którego odbiorcami były osoby i rodziny zagrożone i dotknięte problemem przemocy domowej.
- Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie, gdzie odbywało się poradnictwo psychologiczne. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie ma na celu zwiększenie dostępności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, przemocy w rodzinie, uzależnienia i współuzależnienia oraz będące w kryzysie życiowym. Usługi poradnictwa świadczone są popołudniami, w celu zwiększenia dostępności.

3.4. Zespół Pomocy Rodzinie – poradnictwo socjalne

Zespół ten działa przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce. Spotkania z osobami/rodzinami, prowadzone są przez doświadczonych pracowników GOPS: pracownika socjalnego, starszego specjalistę pracy socjalnej oraz zastępcę kierownika. Cele i zadania ZPR realizowane są w oparciu o Ustawę o pomocy

społecznej, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Program Wspierania Rodzin oraz Gminny Program Przeciwdziałania Alkoholizmowi. W 2023 roku w ramach działalności Zespołu Pomocy Rodzinie prowadzone były konsultacje mające na celu pomoc osobom w nabyciu motywacji do podejmowania zmian i wysiłków zmierzających do wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w rodzinie i w środowisku. W 2023 roku w ramach **38** terminów posiedzeń Zespołu Pomocy Rodzinie odbyły się **87** spotkań z osobami/rodzinami.

3.5. Zajęcia dla dzieci i młodzieży rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne

W 2023 roku realizowane były Treningi Umiejętności Społecznych (TUS) dla dzieci i młodzieży (3 grupy). Celem TUS było nabycie umiejętności oraz rozwój adekwatnych zachowań społecznych obejmujących: zawieranie znajomości, słuchanie, zadawanie pytań, odmawianie, inicjowanie rozmowy, dyskusowanie, reagowanie na krytykę, wyrażanie krytyki, radzenie sobie z emocjami.

3.6. Rodziny wspierające

W 2023 roku brak było wniosków rodzin/ instytucji w zakresie wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi przez rodziny wspierające, w tym również brak było osób/rodzin zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny wspierającej. W 2023 roku GOPS w Długołęce podejmował starania mające na celu zainteresowania udzieleniem w/w usługi poprzez rozpowszechnianie informacji o roli i zadaniach rodziny wspierającej.

3.7. Promowanie form integracji oraz aktywnego spędzania czasu wolnego

W 2023 roku pracownicy socjalni GOPS w Długołęce zrealizowali dwa projekty socjalne „Piknik Rodzinny” oraz zabawę mikołajkową „Zostań Przyjacielem świętego Mikołaja”, które miały na celu integrację rodzin oraz promocję wspólnie spędzanego wolnego czasu.

4. Działania mające na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz pomoc w rozwiązywaniu już istniejących.

W ramach zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji w rodzinach oraz rozwiązywania już istniejących problemów podejmowano współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi na rzecz rodziny w tym.: szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie pozyskiwania źródła informacji o środowiskach rodzinnych, wymagających pomocy oraz ustalenia form pomocy. Współpracowano z sądami i ich organami pomocniczymi w ocenie sytuacji dziecka i rodziny. W razie konieczności występowano z wnioskiem do sądu o zobowiązanie rodziców do określonego postępowania, w tym do pracy z asystentem rodziny, realizowania planu pracy z rodziną, skierowania małoletniego do placówki wsparcia dziennego, skierowania rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, skierowanie małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi; wnioski do sądu o pozbawienie,

ograniczenie władzy rodzicielskiej, wnioski do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie demoralizacji nieletniego, celem zastosowania środka wychowawczego.

Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce z placówkami oświatowymi polegała przede wszystkim na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań zapobiegających sytuacjom kryzysowym w rodzinach, pomocowych oraz interwencyjnych, w tym:

- Rozpoznawanie trudności opiekuńczo – wychowawczych, poprzez funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym i / lub rówieśniczym np. zachowanie dziecka, poziom opanowania materiału szkolnego, zainteresowanie rodziców sytuacją szkolną dziecka, higiena osobista dziecka, zabezpieczenia podstawowych potrzeb dziecka.
- Przeciwdziałanie zjawiskom nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie poprzez powiadomienie ośrodka pomocy społecznej o rodzinach, w których dochodzi do widocznych zaniedbań w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Rozpoznawanie potrzeb dziecka i rodziny oraz wspólne określanie planu pomocy rodzinie w odniesieniu do sytuacji szkolnej dziecka.
- Utrzymywanie stałych kontaktów pracowników ośrodka pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi, psychologami oraz wychowawcami.
- Pomoc w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo- wychowawczych rodziny poprzez wsparcie oraz udzielenie dziecku pomocy wychowawcy i pedagoga / psychologa szkolnego.
- Współpraca w zakresie realizacji zadań Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Podejmowanie współpracy z Poradnią Zdrowia Psychicznego celem diagnozy i znalezienia właściwych oddziaływań dla poszczególnych członków rodziny. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce podpisał porozumienie z Przychodnią SALUS w Długołęce w ramach której świadczone są usługi psychologiczne, psychiatryczne, terapeutyczne środowiskowe, terapie indywidualne oraz grupowe dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym grupy dla nastolatków. W ramach porozumienia prowadzona jest współpraca pomiędzy specjalistami z przychodni, a pracownikami GOPS, w celu udzielenia pomocy adekwatnej do potrzeb rodzin / osób objętych wsparciem GOPS.

Dodatkowo, w ramach zapobiegania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji, pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny monitorowali środowiska rodzinne, zagrożone kryzysem przy współpracy z Komendą Policji w Długołęce. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce występowali z wnioskiem o objęcie patronażem wybranych rodzin i częste wizyty w środowisku z uwzględnieniem godzin wieczornych, sobót i niedziel, z uwagi na występujące w rodzinach problemy, które mogły zagrażać zdrowiu oraz bezpieczeństwu poszczególnych członków rodziny w tym małoletnich dzieci.

Pomagano w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach z problemem przemocy poprzez realizowanie zadań w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przemocy.

Udzielano rodzinom pomocy w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych z problemem uzależnień i współuzależnień poprzez motywowanie do podjęcia leczenia,

kierowanie wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia, motywowanie do udziału w grupach wsparcia, współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Długołęce. Kierowano poszczególne osoby do skorzystania z działającego na terenie gminy Długołęka działu Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Przeciwdziałania Narkomanii.

5. Działania reintegracyjne mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej.

Działania na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze prowadzone były także w sytuacjach, gdy dziecko zostało czasowo umieszczone poza rodziną. Reintegracja rodziny oznacza podejmowanie działań pomocowych i wspierających, skierowanych do rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, mających na celu stworzenie warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego, a przede wszystkim odbudowanie/utrzymanie/wzmocnienie więzi między rodzicami a dziećmi, celem stworzenia szans dla ich prawidłowego rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego. Jednym z działań podejmowanych przez asystenta rodziny jest dokonywanie oceny sytuacji rodziny biologicznej, dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, która jest częścią oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. W tym zakresie asystenci rodziny ściśle współpracują z koordynatorami pieczy zastępczej z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

W 2023 roku asystent rodziny prowadził pracę z 29 rodzinami, pod opieką których pozostawało 62 dzieci, z czego 1 dziecko zagrożone było umieszczeniem poza rodziną biologiczną oraz 1 dziecko zostało umieszczone poza rodziną biologiczną. Spośród rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny, w 12 rodzinach przynajmniej jedno z rodziców miało ograniczoną władzę rodzicielską i pozostawało pod nadzorem kuratora.

6. Koordynacja działań pomocowych dla kobiet w ciąży i ich rodzin.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, asystenci rodziny zobowiązani są do wspierania kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności kobiet w ciąży zagrożonej powikłaniami. Wsparcie, o którym mowa w ustawie obejmuje zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Rodzina objęta wsparciem może liczyć na uzyskanie pomocy oraz pokierowanie do właściwych ośrodków (koordynacja działań), świadczących usługi niezbędne do zaspokojenie potrzeb rodziny. Rodziny otrzymają dostęp do poradnictwa w zakresie przewyższania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka ze szczególnymi potrzebami, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej ze szczególnym uwzględnieniem praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, a także dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Poradnictwo w tym zakresie jest koordynowane przez asystentów rodziny, w oparciu o stworzony „katalog usług”, który jest stale aktualizowany oraz działalność edukacyjno - informacyjną na rzecz rozwiązań wspierających rodzinę. W 2023 r. żadna rodzina nie zdecydowała się na skorzystanie z powyższej formy wsparcia.

III. FINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wynika z art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, wspólnie z powiatem ponosi koszty jego utrzymania w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 r. Gmina Długołęka zgodnie z obowiązującą ustawą współfinansowała pobyt 23 dzieci w pieczy zastępczej. Z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2023 r. w pieczy zastępczej zostało umieszczone 1 dziecko.

Tabela 9: Dzieci z Gminy Długołęka umieszczone w pieczy zastępczej w 2023 r.

| Lp. | Okres umieszczenia | Rodzaj pieczy zastępczej | 2023 r. |
|-----|---|--------------------------------|--------------|
| 1. | Dziecko umieszczone od 03 stycznia 2013 r. | Rodzina zastępcza niezawodowa | 7.564,00 zł |
| 2. | Dziecko umieszczone od 10 listopada 2015 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 7.096,02 zł |
| 3. | Dziecko umieszczone od 01 lutego 2018 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 6.175,48 zł |
| 4. | Dziecko umieszczone od 01 lutego 2018 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 6.175,48 zł |
| 5. | Dziecko umieszczone od 01 lutego 2018 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 6.175,48 zł |
| 6. | Dziecko umieszczone od 23 lutego 2018 r. | Rodzina zastępcza zawodowa | 4.995,00 zł |
| 7. | Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r. | Rodzinny Dom Dziecka | 18.697,14 zł |
| 8. | Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r. | Rodzinny Dom Dziecka | 18.697,14 zł |
| 9. | Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r. | Rodzinny Dom Dziecka | 18.697,14 zł |
| 10. | Dziecko umieszczone od 16 lipca 2018 r. | Rodzinny Dom Dziecka | 18.697,14 zł |
| 11. | Dziecko umieszczone od 07 listopada 2018 r. | Rodzina zastępcza niezawodowa | 8.802,48 zł |
| 12. | Dziecko umieszczone od 01 sierpnia 2019r. | Rodzina zastępcza zawodowa | 16.988,77 zł |
| 13. | Dziecko umieszczone od 01 sierpnia 2019r. | Rodzina zastępcza zawodowa | 16.988,77 zł |
| 14. | Dziecko umieszczone od 01 sierpnia 2019r. | Rodzina zastępcza zawodowa | 16.988,76 zł |
| 15. | Dziecko umieszczone od 01 sierpnia 2019r. | Rodzina zastępcza zawodowa | 16.988,76 zł |
| 16. | Dziecko umieszczone od 01 sierpnia 2019r. | Rodzina zastępcza zawodowa | 16.988,76 zł |

| | | | |
|-----|---|--------------------------------|----------------------|
| 17. | Dziecko umieszczone od 27 maja 2020 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 5.407,21 zł |
| 18. | Dziecko umieszczone od 24 lipca 2020 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 6.706,57 zł |
| 19. | Dziecko umieszczone od 24 lipca 2020 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 6.706,57 zł |
| 20. | Dziecko umieszczone od 06 grudnia 2020 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 8.142,81 zł |
| 21. | Dziecko umieszczone od 06 grudnia 2020 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 8.142,81 zł |
| 22. | Dziecko umieszczone od 28 marca 2022 r. | Rodzina zastępcza spokrewniona | 4.070,40 zł |
| 23. | Dziecko umieszczone od 07 sierpnia 2023 | Rodzina zastępcza zawodowa | 0,00 zł |
| | RAZEM | | 245.892,69 zł |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

IV. SPRAWOZDANIE FINANSOWE

W 2023 roku gmina Długołęka zakwalifikowała się do rządowego Programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2023 r.”, który udzielał dofinansowania ze środków Funduszu Pracy. W ramach Programu gmina Długołęka otrzymała dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy na:

- wypłatę jednorazowego dodatku do wynagrodzenia asystentów rodziny, w wysokości: 4200,00 zł
- pokrycie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny w wysokości nie więcej niż 80% kosztów łączonych wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń poniesionych za okres: listopad i grudzień 2023, w wysokości: 19 152,99 zł

Tabela 10: Wydatki związane z zatrudnieniem asystenta rodziny w latach 2021, 2022, 2023

| Lata | Finansowanie z budżetu gminy | Finansowanie z innych źródeł | Razem |
|---------|------------------------------|------------------------------|---------------|
| 2021 r. | 165.350,26 zł | 4.540,00 zł | 169.890,26 zł |
| 2022 r. | 188.343,40 zł | 3.300,00 zł | 191.643,40 zł |
| 2023 r. | 130.953,73 zł | 23.352,99 zł | 154.306,72 zł |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Tabela 11: Wydatki na opiekę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2021, 2022 2023

| Formy pieczy zastępczej | 2021 r. | | 2022 r. | | 2023 r. | |
|---|---------------|-------------------|---------------|-------------------|---------------|----------------------|
| | Liczba dzieci | Wydatki | Liczba dzieci | Wydatki | Liczba dzieci | Wydatki |
| Rodzina zastępcza spokrewniona | 7 | 22.627 zł | 7 | 29.526 zł | 9 | 64.798,83 zł |
| Rodzina zastępcza niezawodowa oraz zawodowa | 10 | 68.625 zł | 10 | 73.826 zł | 10 | 106.305,30 zł |
| Rodzinny Dom Dziecka | 4 | 56.531 zł | 4 | 61.576 zł | 4 | 74.788,56 zł |
| Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza | 0 | 0.00 zł | 0 | 0,00zł | 0 | 0,00 zł |
| RAZEM | 21 | 147.783 zł | 21 | 166.563 zł | 22 | 245.892,69 zł |

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

V. PODSUMOWANIE, WNIOSKI ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Różnorodność i złożoność trudności opiekuńczo – wychowawczych, których doświadczają rodziny zamieszkałe na terenie gminy powoduje zapotrzebowanie na długofalową i specjalistyczną pomoc. Rodziny znajdujące się w najtrudniejszych sytuacjach życiowych oraz w kryzysach powinny mieć dostęp do wsparcia udzielanego zarówno przez asystentów rodziny, jak również przez inne instytucje mające na celu realizowanie pomocy w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W Gminie Długoleka, w 2023 r. pracę z rodzinami prowadziło 3 asystentów rodzin. Wsparciem zostało objętych 29 rodzin, pod których opieką pozostawało 62 małoletnich dzieci. W ramach pracy zostało podjętych wiele działań mających na celu usamodzielnienie się rodziny oraz zapewnienie bezpiecznych i prawidłowych warunków dla wzrastania i rozwoju dzieci w nich przebywających. W 7 rodzinach całkowicie zakończono współpracę głównie ze względu na osiągnięcie celów w pracy z rodziną. W pozostałych rodzinach, które nadal objęte są wsparciem asystenta rodziny, zostały rozwinięte i wzmocnione umiejętności opiekuńczo – wychowawcze, pozwalające na wychowanie oraz pozostawienie dzieci w rodzinach biologicznych.

Wychodzenie rodzin z bezradności opiekuńczo – wychowawczej jest długim procesem, który wymaga przede wszystkim pełnego zaangażowania rodziny, chęci zmiany i poprawy swojej sytuacji życiowej oraz współpracy różnych instytucji takich jak: oświata, służba zdrowia, sądy, policja. W oparciu o różnorodność, złożoność i wielość problemów, których doświadczają rodziny zamieszkujące na terenie gminy Długoleka, zasadne jest kontynuowanie działań profilaktycznych, wspomagających oraz wzmacniających poprzez systematyczną, bezpośrednią pracę z rodziną prowadzoną w miejscu zamieszkania przez asystentów rodzin.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jedną z form pracy z rodziną jest pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, poprzez możliwość korzystania przez nich z pobytu w placówkach wsparcia dziennego. Obecnie funkcje placówki wsparcia dziennego: opiekuńcze, wychowawcze, pomoc w nauce, organizacji czasu wolnego, (zabawy, zajęć sportowych), rozwoju zainteresowań oraz korekcyjne, kompensacyjne realizowane są w ramach oferty: świetlic szkolnych, świetlic wiejskich, klubów sportowych prowadzących zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży. Jednakże w celu udzielenia rodzinie wsparcia, nie tylko w formie prowadzonej pracy z rodziną, ale także pomocy w opiece i wychowaniu dzieci uzasadniona byłaby potrzeba rozszerzenia oferty pomocowej skierowanej do rodzin, poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracującymi z dziećmi i rodzicami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece w kolejnych latach będzie kontynuował realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny w oparciu o Uchwałę Nr LXIV/734/23 Rady Gminy Długoleka z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026.

Długoleka, dnia 01 marca 2024 r.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Długolece
Magdalena Walczak-Peł

Spis tabel:

| | |
|--|----|
| TABELA 1. ANALIZA ŚRODOWISK RODZINNYCH W LATACH 2021, 2022, 2023 | 2 |
| TABELA 2. POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2021, 2022, 2023 | 3 |
| TABELA 3 FORMY POMOCY UDZIELANEJ W LATACH 2021, 2022, 2023 | 3 |
| TABELA 4. POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA W LATACH 2021, 2022, 2023 | 3 |
| TABELA 5. PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2021, 2022, 2023..... | 4 |
| TABELA 6. STYPENDIA SZKOLNE DLA UCZNIÓW W LATACH 2021, 2022, 2023 | 4 |
| TABELA 7. CHARAKTERYSTYKA PRACY ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2021, 2022, 2023..... | 5 |
| TABELA 8. CHARAKTERYSTYKA TRUDNOŚCI WYSTĘPUJĄCYCH W RODZINACH W LATACH 2021, 2022, 2023 | 5 |
| TABELA 9: DZIECI Z GMINY DŁUGOŁĘKA UMIESZCZONE W PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2023 R. | 10 |
| TABELA 10: WYDATKI ZWIĄZANE Z ZATRUDNIENIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2021, 2022, 2023 | 11 |
| TABELA 11: WYDATKI NA OPIEKĘ DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2021, 2022 2023 | 11 |

